

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C89 – LEE15**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 19 januari 2010

INHOUD

Interpellatie van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de geldende regels, afspraken en procedures bij milieuverontreiniging op militaire domeinen, naar aanleiding van de kerosinelozing door Defensie op de militaire luchthaven van Melsbroek	3
Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de bescherming tegen de eventuele schadelijke effecten en hinder van niet-ioniserende straling in Vlaanderen	6
Vraag om uitleg van de heer Dirk de Kort tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de stand van zaken op het gebied van historische bodemsaneringen en de impact hiervan voor de Vlaamse bedrijven	13
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het onkruidbestrijdingsplan	16

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

Interpellatie van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de geldende regels, afspraken en procedures bij milieuverontreiniging op militaire domeinen, naar aanleiding van de kerosinelozing door Defensie op de militaire luchthaven van Melsbroek

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, ik houd deze interpellatie naar aanleiding van de kerosinelozing door Defensie op de luchthaven van Melsbroek, maar ik zou hier eigenlijk een iets bredere discussie willen voeren.

Afgelopen week is een ton kerosine geloosd op de luchthaven van Melsbroek. Die kerosine is uiteindelijk in het rioleringsstelsel terechtgekomen. Op basis van een vaak aangehaald decreet uit 1791 staat Defensie eigenlijk boven de Vlaamse regelgeving. Volgens velen betreft het hier een Napoleontisch decreet. Volgens mij was Lodewijk XIV toen echter nog aan de macht. Ik stel me vragen bij deze situatie. In de loop van de legislatuur 1999-2004 is werk gemaakt van een protocolovereenkomst voor militaire domeinen. Uiteindelijk is dit protocol niet afgewerkt.

Minister, hoe zit het met de afspraken tussen Defensie en het Vlaamse Gewest en de procedures in het geval van calamiteiten ten nadele van het leefmilieu? Zijn in dit verband al duidelijke protocollen opgesteld?

Blijkbaar is de geloosde kerosine van het tarmac in het gewone rioleringsstelsel terechtgekomen. Dat is een concreet probleem.

De essentie van de vraag is natuurlijk of het nog langer te verantwoorden valt dat Defensie boven de Vlaamse milieuwetgeving verheven blijft. U zou dit probleem eens met uw partijgenoot, federaal minister van Defensie De Crem, moeten bespreken.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, het door de heer Sanctorum aangehaalde proportionaliteitsbeginsel is een gegeven in de discussie. Er is nog een ander gegeven, met name de bijzondere wet van augustus 1980. Volgens die wet geldt voor de militaire domeinen geen uitzondering met betrekking tot de naleving van de Vlaamse regelgeving. Beide gegevens hangen in feite wat naast elkaar te bengelen. Er is behoefte aan een afspraak. Dit protocol is blijkbaar in de pijplijn bleven steken.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, in het geval van grote calamiteiten betreft het Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering (CGCCR) van de federale overheid het Vlaamse Gewest bij de gebeurtenissen. In dergelijke gevallen wordt het draaiboek voor milieu-incidenten, dat binnen mijn beleidsdomein is ontstaan, gebruikt om de betrokken entiteiten in te schakelen. Dat kan dan gaan om de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) of om het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB).

In het hier aangehaald concreet geval, de lozing van kerosine, heeft het crisiscentrum geen contact met ons opgenomen. Het euvel was snel verholpen. De crisismanager die aan mijn beleidsdomein is verbonden, heeft in elk geval geen contact met het CGCCR of met Defensie gehad.

Ik beschik niet over de gegevens waar de heer Sanctorum in zijn schriftelijk interpellatieverzoek om vraagt. Ik zal de minister van Defensie schriftelijk verzoeken ons die informatie te bezorgen.

De stelling dat de Vlaamse milieuregelgeving op het militair domein helemaal niet geldt, klopt niet. Op dit vlak ben ik het helemaal eens met de heer Vandaele. Om dit te

verduidelijken, wil ik even de tussen de federale overheid en de gewestelijke overheden geldende bevoegdheidsverdelende regels tot bescherming van het leefmilieu op de militaire domeinen aanhalen.

Het decreet van 8 en 10 juli 1791 betreffende de bewaking en de indeling van de versterkte plaatsen en militaire posten onderwerpt het militair domein aan een bijzonder beheersregime. Ik heb dit even getoetst. Dit blijkt in alle landen het geval te zijn. We vormen met dit speciaal beheersregime voor militaire domeinen geen unicum.

Artikel 13 van titel 1 wijst de instandhouding van de militaire domeinen en goederen toe aan de minister van Defensie. De administratieve overheden kunnen er niet over beschikken noch zich met het beheer ervan inlaten dan op de wijze bepaald in dit decreet. Artikel 14 van titel 3 verklaart dat de militaire overheid, onafhankelijk van het burgerlijk gezag, verantwoordelijk is voor alle aangelegenheden die uitsluitend op het eigen militaire domein betrekking hebben. Op analoge wijze bewijst artikel 5 van titel 4 de autonome beheersbevoegdheid van de minister van Defensie.

Dit decreet houdt niet in dat de militaire domeinen aan de gewestelijke regelgeving worden onttrokken. De specifieke status betekent dat de militaire overheid autonoom instaat voor het beheer van en de beschikking over het militaire domein. Dit stelt de militaire overheid niet vrij van de eerbiediging van de wetgeving.

De artikelen 60 en 69 van het decreet betreffende de organisatie van de diensten van de staven der wapenplaatsen bevestigen uitdrukkelijk de verantwoordelijkheid van de militaire overheid voor het toezicht op de naleving van de wetten en de verordeningen. De militaire overheid moet er tevens over waken dat geen enkel gedeelte van het militair domein een vrijplaats voor misdrijven zou worden. Sommige milieudelicten vallen daar uiteraard onder.

De bijzondere wet van 8 augustus 1980 heeft het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap voor een ruime waaier van aangelegenheden bevoegd gemaakt. Voor geen van deze bevoegdheidstoewijzingen is een uitzondering of beperking inzake militaire domeinen ingevoerd. De federale wetgever heeft dus zelf beslist de militaire domeinen niet uit te sluiten van de toepassing van de wetgeving die de gewesten en de gemeenschappen zouden ontwikkelen in de uitoefening van de hen toegewezen bevoegdheden.

Over de principiële onderworpenheid van de militaire domeinen aan de Vlaamse wetgeving kan dan ook geen twijfel bestaan. Die onderworpenheid is echter niet absoluut. De onverkorte toepassing van de gewestelijke regelgeving kan de militaire overheid immers soms hinderen in het vervullen van haar opdrachten en aldus afbreuk doen aan de federale bevoegdheid voor landsverdediging.

Om dergelijke normenconflicten te beslechten, doet de Raad van State een beroep op een algemeen rechtsbeginsel dat geldt in de onderlinge verhoudingen tussen de staat, de gemeenschappen en de gewesten. Het betreft het zogenaamde proportionaliteitsbeginsel: zonder dat daartoe een minimum van redelijke gronden voorhanden is, mag geen van die overheden in het voeren van een beleid waarvoor ze bevoegd zijn dusdanig verregaande maatregelen nemen dat een andere overheid het buitenmate moeilijk krijgt om het beleid dat haar is toevertrouwd, naar behoren uit te voeren. In de uitoefening van hun onderscheiden bevoegdheden moeten ze daarentegen van redelijkheid getuigen als een beslissing moet worden genomen die een weerslag zou kunnen hebben op belangen waarvoor een andere overheid zorg draagt.

Als beginsel mag hier dan ook worden gesteld dat het Milieuvergunningendecreet en de VLAREM-besluiten wel degelijk van toepassing zijn op militaire domeinen. De bijzondere wetgever heeft het beleid inzake hinderlijke inrichtingen toegewezen aan de gewesten zonder enig voorbehoud te hebben gemaakt voor de militaire domeinen. Aldus is Defensie onderworpen aan de milieuvergunning- of meldingsplicht om een als hinderlijk ingedeelde inrichting te exploiteren.

Het gewest moet echter dulden dat de militaire overheid in concrete gevallen voorbijgaat aan de vergunningsplicht en de gestelde VLAREM-voorwaarden als zij oordeelt dat het naleven van die regels haar op onevenredige wijze beperkt in het vervullen van haar opdrachten. Geval per geval moet zij het militaire belang van de betrokken inrichting of activiteit, het vertrouwelijke karakter, het bestaan van alternatieven, de veiligheidsrisico's... afwegen tegenover het belang dat wordt gediend met een strikte toepassing van de milieuregels. Zo is het de evidentie zelf dat het te vrijwaren geheim of vertrouwelijke karakter van een geplande inrichting of activiteit niet kan worden verzoend met het doorlopen van de milieuvergunningprocedure. Als men ergens een geheime hangar wil bouwen, dan is het logisch dat men daar geen vergunning voor vraagt en krijgt. Afgelopen weekend was ik op de informele raad in Sevilla, en uit mijn vragen aan collega's blijkt dat deze toestand overal geldt, binnen en buiten Europa.

Wat de vierde vraag betreft: tijdens de vorige regeerperiodes is al overlegd tussen het Vlaamse bestuursniveau en de militaire overheid om te komen tot duidelijke afspraken over de toepassing van de Vlaamse regelgeving op militaire domeinen. Dit overleg leidde niet tot tastbare resultaten. Op 14 oktober 2009 heeft mijn collega Pieter De Crem mij een brief geschreven waarin hij zegt te streven naar de afbakening van een nieuw wettelijk kader inzake toepassing van de milieuwetgeving op militaire domeinen en dat bovendien rekening houdt met de Europese regelgeving.

Als gevolg van deze brief heeft mijn kabinet op 19 oktober 2009 aan het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie gevraagd deze aangelegenheid op de beleidsraad te bespreken en een voorstel van werkwijze uit te werken. Inmiddels werd eind november door de beleidsraad beslist een werkgroep op te richten die een protocol met defensie zal voorbereiden. Ik ben er dus van overtuigd dat het komende overleg moet kunnen leiden tot betere afspraken over de toepassing van de milieuregels op militaire domeinen.

Wat de vijfde vraag betreft: hiervoor verwijs ik naar mijn antwoord op vraag drie. Defensie heeft zeker al veel stappen ondernomen om zich te conformeren aan de leefmilieuregels. Een extra inspanning ter bescherming van het leefmilieu is altijd welkom. Het signaal dat ik op 14 oktober kreeg, sterkt me in mijn overtuiging dat men er echt aan werkt en dat men vooruitgang wil boeken.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, ik dank u voor het antwoord. Het is positief dat er protocollen of overeenkomsten in de maak zijn. Was u als minister van het probleem op de hoogte? Afgaande op wat in de pers stond, was de gemeente dat alvast niet. Defensie heeft de milieumbtenaar van de gemeente nooit verwittigd. Is dat juist?

Het is nog steeds onduidelijk of de militaire domeinen onder de Vlaamse wetgeving vallen. Nu eens denk ik op basis van wat u zegt dat dit wel het geval is, dan weer denk ik, ook op basis van uw argumentatie, dat dit niet zo is. Het zal niet aan u liggen; de wetgeving is niet erg duidelijk. De vraag dringt zich op waarom er geen gescheiden systeem voor rioleringen bestaat, zodat kan worden vermeden dat de kerosine in het algemeen rioleringsstelsel terechtkomt.

Uw redenering over het onderscheid inzake bevoegdheden kan ik niet helemaal delen. Want doorgaans is het zo dat een MER wordt opgesteld als een mobiliteitsproject wordt ingediend. Het is niet omdat het over één bevoegdheid gaat, dat Leefmilieu daar plots niet bij betrokken moet worden. In die zin volg ik de redenering ook niet dat Defensie gewoon binnen zijn bevoegdheden moet kunnen werken en dat Leefmilieu binnen die bevoegdheid van Defensie kan vallen.

Theoretisch lijkt het mij nog altijd erg onduidelijk te zijn hoe de zaak precies in elkaar zit. Misschien kunt u nog enige verduidelijking geven. In de praktijk staat Defensie alvast boven de Vlaamse wetgeving. Deze kerosinelozing is toch niet het eerste geval dat de pers heeft

gehaald in de afgelopen jaren. Blijkbaar permitteert Defensie het zich om geen rekening te houden met de Vlaamse wetgeving. In die zin zijn die protocollen op zijn minst dringend.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik heb daarnet uitdrukkelijk gezegd dat men ons niet heeft gewaarschuwd. U vraagt me ook hoe het nu eigenlijk zit. Ik zal het u kort en simpel uitleggen. Defensie valt onder de regelgeving, maar we kunnen niet controleren. Als men daar denkt dat er een reden is om daarvan af te wijken, kunnen we niet oordelen of dat al dan niet opportuun is. Zo zit het overal in elkaar, in de hele wereld. Defensie is iets speciaals. Het moet altijd zelf kunnen oordelen wat kan en wat niet kan.

U vroeg me ook hoe het nu zit met die bevoegdheden. Het gaat over een effectieve bevoegdheidsverdeling, zowel federaal als tussen de verschillende gewesten. Het gaat echt over een territorium, over een bevoegdheid in een pakket en in een gewest, die problemen veroorzaakt in een ander gewest. Het heeft dus niets met een specifieke bevoegdheid te maken, wel met onze staatshervorming.

U stelt ook dat men er zich niets van aantrekt. Ik heb gezegd dat er overleg is. We proberen goede afspraken te maken. Als u wilt weten hoe Defensie daarmee omgaat, dan zeg ik u dat ik daar niet bevoegd voor ben. Ik stel voor dat u de vraag stelt aan de minister van Defensie in het federale parlement. Ik kan moeilijk in de plaats van de minister van Defensie uitleggen hoe hij staat tegenover het milieu. Ik weet dat ook niet tot in de details.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Als ik het goed begrijp, staat u achter het principe dat Vlaanderen niet kan controleren of er al dan niet fouten gebeuren inzake de milieuwetgeving. U stelt duidelijk dat het overal in de wereld gebeurt. Daarmee vergoelijkt u de zaak. Voor mij is dat geen argument.

Mijn vraag is duidelijk. Zult u overleg plegen met minister De Crem om het decreet van 1791 te vervangen door iets anders? Of houdt u het bij het protocol?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Het zal bij een protocol blijven. Het gaat over een bevoegdheid waarover ik, als Vlaams minister, geen beslissingen kan nemen.

De heer Hermes Sanctorum: Maar u kunt toch overleggen met uw collega. *(Opmerkingen van minister Joke Schauvliege)*

U kunt dat regelen zoals dat ook gebeurt in het kader van de staatshervorming. Zult u concrete stappen zetten? U moet toch toegeven dat er enige onduidelijkheid is.

De voorzitter: De minister heeft al twee keer gezegd dat ze dat zal doen. Ik denk dat het protocol een mooi voorbeeld van samenwerkingsfederalisme zal opleveren.

De heer Hermes Sanctorum: Het gaat inderdaad over een protocol en niet over een structurele oplossing natuurlijk.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de bescherming tegen de eventuele schadelijke effecten en hinder van niet-ioniserende straling in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Collega's, minister, mijn vraag volgt op een eerdere interpellatie van enkele maanden geleden. Toen werd een discussie gevoerd over het feit dat er sinds 15 januari 2009, na een arrest van het Grondwettelijk Hof, geen normering meer bestaat inzake niet-ioniserende stralen in Vlaanderen.

Minister, u hebt toen, in opvolging van uw voorganger, minister Crevits, een aantal deadlines vooropgesteld. Ook zij zei dat voor het einde van de legislatuur, midden 2009, een oplossing zou worden geboden. Uzelf hebt gezegd: "Ik plan dan ook om het ontwerp van besluit samen met de RIA nog in 2009 voor een eerste lezing voor te leggen aan de Vlaamse Regering." We zijn nu anno 2010, meer dan een jaar na het arrest van het Grondwettelijk Hof. Hier gaat het nu om een Vlaamse bevoegdheid. Wat wordt nu uiteindelijk de invulling?

Minister, wat is de stand van zaken? Wordt er een reguleringssimpactanalyse (RIA) en een ontwerp van besluit opgesteld? Wat is de inhoud daarvan? En, belangrijk, wie werd betrokken bij die RIA? Werden hierbij ook gezondheidsdeskundigen betrokken?

Een laatste, belangrijke vraag luidt: wat onderneemt de Vlaamse Regering nu uiteindelijk om gevoelige bevolkingsgroepen zoals kinderen, zieken en ouderen extra te beschermen tegen niet-ioniserende straling? Ik verwijs ook naar wat de vorige legislatuur in de hoorzittingen werd gesteld door een heleboel experts, en ook naar wat werd gesteld in het voorstel van resolutie dat in de vorige legislatuur kamerbreed werd goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Daarin stond duidelijk dat die gevoelige groepen extra moeten worden beschermd. Er werd zelfs een streefnorm voorgesteld, van 0,6 volt per meter.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Ik wil me daarbij aansluiten. Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot het normerend initiatief? Denkt u normering toe te passen zoals het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest dat doet, of zoals het Waalse Gewest dat doet? Zoals u weet, zijn er momenteel geen metingen meer. Welke maatregelen denkt u te nemen om opnieuw controles op het stralingsniveau mogelijk te maken? Zoals u weet, zijn die in Wallonië ondertussen hernomen, en in Vlaanderen momenteel nog niet.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, mijnheer Sanctorum, ik heb het al eens gesteld en herhaal het: het is inderdaad door de arresten van het Grondwettelijk Hof en de Raad van State dat het Vlaamse Gewest zich momenteel in een juridisch vacuüm bevindt wat de normering van zendantennes voor elektromagnetische golven betreft. Ik wil het volgende benadrukken: dat betekent niet dat er op het terrein drastische wijzigingen zijn qua blootstelling aan elektromagnetische golven ten gevolge van nieuwe of bestaande vast opgestelde zendantennes.

Integendeel, door het ontbreken van een Vlaamse regelgeving voor elektromagnetische golven van vast opgestelde zendantennes wordt sinds januari geen bouwvergunning meer verleend voor nieuwe zendmasten, onder meer op basis van artikel 4 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening. De Raad van State eist immers dat bij de beoordeling van aanvragen tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning voor die gsm-installaties, rekening wordt gehouden met de impact van het voorgelegde ontwerp op leefmilieu en gezondheid. Vergunningsbesluiten die, wat de beoordeling van die gezondheidsaspecten betreft, verwijzen naar de federale regelgeving, werden dus systematisch vernietigd.

Gelet op die rechtspraak werd dus door de vergunningendienst een motivering uitgewerkt voor de vergunningsbesluiten waarin niet meer werd verwezen naar die normering, maar wel naar de aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie. Ook die motivering werd als onvoldoende beoordeeld, wat als gevolg heeft dat er geen vergunningen werden verleend.

Ook met betrekking tot de bestaande vast opgestelde zendantennes is er geen enkele reden om aan te nemen dat het uitzendvermogen plots zou zijn verhoogd. Ik leg uit waarom. Vóór het arrest van het Grondwettelijk Hof was bij de meeste gsm-antennes het uitzendvermogen een stuk lager dan de toegestane voormalige blootstellingslimiet en de vergunning. Die limiet was 20,6 volt per meter, bij 900 megahertz. Het was, met andere woorden, reeds geruime tijd mogelijk om dat uitzendvermogen sterk op te trekken, maar men heeft dat nooit gedaan.

Er is geen reden waarom dat vermogen door dat juridisch vacuüm nu plots wel zou worden opgetrokken. Gsm-antennes maken immers deel uit van een netwerk, waarbij de maximale zendvermogens erop gericht zijn het bereik van één bepaalde cel van het netwerk te verzorgen. Bij een sterke verhoging van het uitzendvermogen zou er zelfs interferentie met naburige cellen kunnen optreden. Daarnaast betekent een hoger vermogen ook een hoger verbruik, en dus een hogere kostprijs voor die operatoren. Bovendien werden de gsm-operatoren volledig betrokken bij de consultatieprocedure van de RIA. Daar zal ik straks verder op ingaan. Ze zijn zich dan ook bewust van het feit dat er een nieuwe Vlaamse norm komt, die niet soepeler zal zijn dan de voormalige federale norm.

Indien een nieuwe gsm-antenne met een hoger vermogen zou uitzenden dan toegelaten onder het voormalige KB van 2005, moet het vermogen bij het in werking treden van de nieuwe Vlaamse reglementering opnieuw worden beperkt. De cel van het netwerk waarvoor de antenne dekking verzorgt, zal dan tevens verkleinen, waardoor het bereik in die cel zal dalen. Dat is absoluut niet wenselijk voor de operatoren. Er is dus zeker geen reden en er zijn geen argumenten om dat zendvermogen te verhogen, integendeel.

Samenvattend kunnen we stellen dat, ondanks het juridisch vacuüm, een sterke verhoging van het uitzendvermogen van nieuwe en bestaande gsm- en andere antennes onwaarschijnlijk is, en zeker niet aan de orde.

Zoals ik al eerder zei op uw interpellatie van oktober vorig jaar, is er inderdaad een ontwerp van besluit. Dat is volledig voorbereid. Het besluit moet het voormalige KB van 10 augustus 2005 vervangen. Ter voorbereiding van die Vlaamse normering voor elektromagnetische golven van vast opgestelde zendantennes werd een reguleringssimpactanalyse (RIA) opgesteld. Dat is een zeer grondige en zeer goede analyse. Als iemand daarin geïnteresseerd is, kunnen we die zeker bezorgen. De opmerkingen van de doelgroepen op die RIA die na de finale consultatieronde werden ontvangen, zijn daar ook in opgenomen. Deze RIA biedt dan ook een degelijke en onderbouwde basis om een politieke besluitvorming te organiseren.

Die RIA en de finale consultatieronde waren inderdaad gepland voor eind vorig jaar. Ze hebben dan ook plaatsgevonden. In de tweede helft van december heb ik alle opmerkingen van alle actoren op dat ontwerp ontvangen. We hebben wat vertraging ter zake, maar dat is zeker niet op de lange baan geschoven. We leggen het zo snel mogelijk voor aan de Vlaamse Regering. Nu is het teruggekomen van het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT), waar het voor advies voorlag. Zo zijn nu alle adviezen binnen. Daardoor was er wat vertraging. Dit kan aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd.

In het kader van deze RIA werd een uitgebreide consultatieronde gehouden met de doelgroepen waarop de wetgeving van toepassing zal zijn. De doelgroepen die voor dit ontwerp van besluit werden gecontacteerd, zijn de exploitanten van vast opgestelde zendantennes voor telefonie en internet – gsm, Universal Mobile Telecommunications System (UMTS) en WLL – het ASTRID-netwerk (all-round semi-trunking radio communication system with integrated dispatching) van de politie voor hulp- en veiligheidsdiensten, antennesystemen voor veiligheid van luchtvaart, scheepvaart en treinverkeer, antennes van de Belgische krijgsmacht, radioamateurisme en radio en tv.

Deze uitgebreide consultatieronde was erg belangrijk om de haalbaarheid van de opties voor een Vlaamse blootstellingsnorm voor de verschillende antennesystemen in te schatten. De discussie over normering van de elektromagnetische golven van zendantennes beperkt zich

immers vaak tot gsm-zendantennes, terwijl door de wetgeving ook aan andere antennesystemen beperkingen kunnen worden opgelegd. Hierdoor kunnen de werking van bepaalde systemen en ook de openbare veiligheid sterk bemoeilijkt of zelfs onmogelijk worden, met alle gevolgen van dien voor de continuïteit van de dienstverlening en de veiligheid.

Naast een consultatie van de doelgroepen waarop de wetgeving van toepassing zal zijn, werden een aantal betrokken beleidsdomeinen, zowel op Vlaams als op federaal niveau, gecontacteerd. We denken aan de dienst Ruimtelijke Ordening in verband met stedenbouwkundige vergunningen, en met Defensie voor antennes van de krijgsmacht, of aan het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT) omdat zij heel veel ervaring hebben en de technische aspecten kennen en ook praktische vragen met betrekking tot technische dossiers kunnen beantwoorden.

Voor wat betreft het gezondheidsaspect werd advies gevraagd aan de afdeling Toezicht Volksgezondheid van het Agentschap Zorg en Gezondheid en aan de medisch milieukundigen, die al jarenlang ervaringen in verband met deze materie hebben opgedaan. Daarnaast werd de dienst Risicobeheersing van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, cel fysische en andere risico's, betrokken bij de consultatieronde van de RIA. Deze dienst was onder het KB van 2005 belast met het opvolgen van de problematiek van mogelijke gezondheidseffecten van elektromagnetische golven en communicatie-initiatieven daarover.

In het kader van de RIA werden verschillende wetenschappelijke bronnen geraadpleegd in verband met mogelijke gezondheidsaspecten ten gevolge van elektromagnetische golven van vast opgestelde zendantennes. Zowel op internationaal als nationaal Vlaams niveau zijn al uitvoerig standpunten met betrekking tot die eventuele normverlaging neergeschreven. In de RIA worden dan ook de standpunten van de International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection (ICNIRP), de Wereldgezondheidsorganisatie en de Belgische Hoge Gezondheidsraad beschreven. Daarnaast werd uiteraard ook aandacht besteed aan alle afwegingen tijdens hoorzittingen in het Vlaams Parlement, die ik allemaal van a tot z heb gevolgd, ter voorbereiding van de resolutie betreffende niet-ioniserende stralingen, die ik mee heb ondertekend en waar ik achter blijf staan. In de verslagen van deze hoorzittingen zijn de standpunten van alle wetenschappers over die normverlaging weergegeven. De verschillende meningen werden dan ook in overweging genomen in de RIA en vormden mee de basis voor de uiteindelijke keuze.

Ik herhaal nog eens wie in die hoorzitting allemaal geraadpleegd werd. Het Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek (viWTA), professor Luc Martens van de K.U.Leuven, professor Victor Moshchalkov, professor Franz Adlkofer van het Europees Reflex-studiebureau, professor Vandervorst, professor Walter Van Loock, Wouter Duetz en vertegenwoordigers van de gsm-operatoren. We hebben ook rekening gehouden met het 'Bioinitiative Report', en we hebben zelfs vanuit Vlaanderen actief deelgenomen aan een speciale bijeenkomst van de Wereldgezondheidsorganisatie in juni 2009 over deze problematiek. De conclusies daarvan werden ook opgenomen in onze RIA. Dit voor wie eraan zou twijfelen dat onze RIA wetenschappelijk onderbouwd is.

Ter voorbereiding van het ontwerp van besluit werd ook op regelmatige basis overleg gepleegd met vertegenwoordigers van het BIPT om een maximale overdracht van kennis te garanderen: beoordeling van technische dossiers, meting van elektromagnetische straling, opstellen van een register van vast opgestelde zendantennes. De overdracht van kennis, het gebruik van materiaal en de inzet van personeel vormen dan ook een belangrijk aandachtspunt, dat in het kader van de nieuwe Vlaamse regelgeving al ter sprake is gekomen.

Een mogelijke optie die nu is overwogen en waarover ook al gesprekken werden gevoerd, is om een samenwerkingsakkoord af te sluiten met het BIPT voor het uitvoeren van een aantal taken. Zij hebben de expertise. Dat heeft het voordeel dat kan worden teruggevallen op de

kennis met betrekking tot de conformiteitsbeoordeling en de metingen die al aanwezig is bij het BIPT. In een reactie tijdens de consultatieronde van de RIA heeft de raad van het BIPT zich trouwens bereid verklaard om samen te werken met de Vlaamse overheid. Ondertussen, voor wie zou denken dat er geen controles zouden kunnen zijn, worden controles uitgevoerd door de Milieu-inspectie.

In het voorstel dat ik zo snel mogelijk aan de Vlaamse Regering zal voorleggen, zal voldoende rekening worden gehouden met de nood aan bescherming van gevoelige bevolkingsgroepen tegen mogelijke schadelijke effecten van elektromagnetische golven. Het is een van de zorgen die ook in de RIA aan bod zijn gekomen. In het kader van de nieuwe Vlaamse normering voor vast opgestelde zendantennes werd dan ook onderzocht of het mogelijk is om gevoelige groepen extra te beschermen tegen die blootstelling aan niet-ioniserende stralen. Het gaat over scholen, crèches, ziekenhuizen en dergelijke. Dit is gelijkaardig aan reglementeringen die ook in Wallonië, Luxemburg en Zwitserland bestaan.

Deze aanpak heeft ook nadelen. In de praktijk blijkt het zeer moeilijk om tot een juiste afbakening te komen van het begrip ‘verblijfplaats’. Ik baseer mij op de ervaring die men ondertussen heeft in Wallonië. Daar zijn over deze aangelegenheid zeer grote problemen ontstaan. In de Waalse definitie van ‘verblijfplaats’ worden onder andere plaatsen waar mensen regelmatig sport of ontspanning beoefenen, als verblijfplaats beschouwd, maar tuinen en parken dan weer niet. In Wallonië worden oeverloze discussies gevoerd over de vraag of bijvoorbeeld een basketbalveld in een park daar al of niet onder valt.

In Wallonië is er een verlaging van de norm zoals wij die ook nastreven, maar dat geldt enkel in verblijfplaatsen. Daarbuiten blijft de hogere norm behouden. Elke regeling is anders. In Brussel is het anders dan in Wallonië. In beide gevallen zien we wel dat alle zendantennes van veiligheidsdiensten, scheepvaart, radio en tv uitgesloten zijn. Daarvoor gelden die beperkingen niet. Onze bedoeling is om alles mee op te nemen. In Brussel is het nog niet van toepassing, pas vanaf 1 januari. Daar moet het in de praktijk nog bekeken worden. Het grote probleem is nu dat men het niet kan meten omdat men die andere zendmasten heeft uitgesloten. Als men een meting doet, weet men niet waar die stralen vandaan komen en of het een interferentie is van een andere mast. Voor ons is het wel interessant om met die ervaringen rekening te houden.

Ik verwijs opnieuw naar de Waalse regelgeving. Er is nu een discussie aan de gang over de omschrijving van die verblijfplaats. Het is in de praktijk niet voor de hand liggend om die oplossing juridisch sluitend uit te werken voor verschillende locaties, maar zoals gezegd, wordt daaraan gewerkt in de RIA. Een mogelijke piste is om een strengere norm op te leggen in de buurt van plaatsen waar gevoelige mensen zijn. We zoeken een juridisch sluitende oplossing. Het is dus niet op een-twee-drie te regelen.

Een andere belangrijke manier om de blootstelling van gevoelige personen te beperken, vormen informatie-initiatieven die onder andere gericht zijn op de beperking van blootstelling aan mobiele antennes, zoals het gsm-toestel zelf en het DECT-handtoestel (Digital Enhanced Cordless Telecommunications). Het verwondert me dat u daarop in uw vraag niet doorgaat. De wetenschap wijst nochtans op de gevolgen van het gebruik van de toestellen die veel meer risico inhouden dan de antennes. Het is een feit dat de blootstelling aan elektromagnetische golven van een gsm-toestel bij gebruik veel hoger is dan de blootstelling ten gevolge van een vast opgestelde zendantenne. Daarom gaat mijn aandacht ook naar de maatregelen die daar verband mee houden.

Een meetcampagne in opdracht van de dienst Milieu en Gezondheid van het Departement LNE ‘Binnenhuisblootstelling van kinderen aan ELF, VLF en RF elektromagnetische velden van interne en externe bronnen (draadloze toepassingen)’ richtte zich specifiek op de blootstelling van kinderen aan radiofrequente (RF) velden van draadloze toepassingen van tv, pc en telefoon. Dat gaat over internet, televisie, telefoon en Wireless Fidelity (WiFi) bij u thuis. De persoonlijke RF-exposimetrie van de kinderen toonde aan dat de RF-niveaus die

voortgebracht werden door binnenhuisapparatuur, zoals DECT, gsm, WiFi, gps en microgolfoven, en buitenhuisbronnen, zoals radio en tv, gsm, UMTS, Terrestrial Trunked Radio (TETRA), i-city WiFi, zeer zwak waren. Het totale E-veld van alle toepassingen bedroeg maximaal 0,6 Volt per meter. Er werd wel vastgesteld dat relatief zeer sterke piekvelden aan het oor en het hoofd door het gsm- en DECT-handtoestel kunnen worden geproduceerd.

Als je aan het bellen bent en je kind zit op je schoot, is er een enorm hoge piek van blootstelling binnen die afstand van 10 centimeter. De communicatie daarover is heel belangrijk. Kinderen zijn mogelijk gevoeliger aan de blootstelling dan volwassenen, daarom wordt vanuit het zorgprincipe aanbevolen dat kinderen beide handtoestellen heel beperkt gebruiken. Het gaat dus niet enkel over een gsm-toestel, maar ook over een draadloze telefoon. Indien een vermindering van de blootstelling van gevoelige groepen aan elektromagnetische golven beoogd wordt, is een beperking van de blootstelling door bijvoorbeeld het gebruik van een gsm-toestel aangewezen. Anders is het een ideologische discussie, maar trekken we de gevolgen van een aantal vaststellingen niet door.

In mijn antwoord op uw interpellatie begin oktober vorig jaar heb ik al opgesomd welke initiatieven in het verleden binnen het Medisch Milieukundig Netwerk werden genomen door de dienst Milieu en Gezondheid van ons departement. Ik verwijs naar een folder die werd uitgegeven in 2007 'Je kind loopt wel/geen risico door te bellen met een gsm' door de afdeling Toezicht Volksgezondheid van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid. Deze folder informeert de specifieke doelgroep van ouders van jonge kinderen en geeft concrete tips voor gsm-gebruik. Deze tips willen de blootstelling aan elektromagnetische golven die gsm's uitzenden beperken en zijn specifiek gericht op kinderen. Ze zijn ook verspreid in de boekentas van kinderen. Deze folder kan nog altijd elektronisch worden geraadpleegd.

Verdere communicatie-initiatieven met betrekking tot de gezondheidseffecten van niet-ioniserende straling, bijvoorbeeld infosessies voor lokale intermediairen en informatie via een website, zullen in het kader van het Medisch Milieukundig Netwerk worden uitgevoerd en nog worden uitgebreid. De meeste gemeentebesturen geven ook infoavonden met medischmilieudeskundigen om mensen vertrouwd te maken met de problematiek.

Mijnheer Sanctorum en mevrouw De Vroe, ik hoop zo op uw vragen te hebben geantwoord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, het is positief dat u zich het gsm-gebruik door kinderen en in de buurt van kinderen aantrekt.

Wat u daarnet zei over de vergelijking tussen gsm-stralen en die van zendmasten, klopt uiteraard. De straling is soms duizenden keren hoger terwijl je belt dan een achtergrondstraling. Als je de vergelijking maakt met roken, dan is het gsm-gebruik een vorm van actief roken en de zendmast een vorm van passief roken. Voor die continue achtergrondstraling heeft men geen keuze. Als wetenschappelijke experts duidelijk stellen dat er een risico is verbonden aan die achtergrondstraling, dan mag u niet gewoon zeggen dat u zich niet veel aantrekt van de straling van gsm's, terwijl dat veel erger is. Het is eigenlijk een ander probleem.

U zei daarnet dat er geen bijkomende vergunningen zijn afgeleverd. Bij mijn weten klopt dat en ik geloof u op uw woord. Er zijn echter wel bijkomende antennes geplaatst die niet vergunningsplichtig waren. Dat is toch wel een belangrijke nuance.

Ik ben alvast geïnteresseerd in de RIA. Ik stel dan ook voor dat u die studie doorstuurt naar de commissieleden. Vanmorgen stond er een artikel in Het Belang van Limburg in verband met straling. U zegt dat een ontwerpbesluit nog altijd in de maak is. Blijkbaar werd vanuit het kabinet gesteld dat die 3 volt per meter zou worden ingevoerd. Klopt dat? Gaat het dan om een totaalnorm of een norm per antenne, per exploitant, per technologie enzovoort? Dat is eigenlijk irrelevant aangezien de totale emissie van tel is.

U hebt daarnet verwezen naar metingen van de Milieu-inspectie. Dat is nieuw voor mij. Het is wel positief. Wanneer zijn die metingen gestart? Er is geen toetsing met de norm, maar er zijn dan toch al metingen. Hoeveel metingen zijn er intussen uitgevoerd?

Wat die opmerking over Brussel en Wallonië betreft inzake de problemen tijdens het meten, klopt het dat dit niet zo evident is. Ik zal dat niet ontkennen. Volgens mijn informatie wordt in Brussel sinds maart 2009 gemeten op straling en sinds oktober 2009 meet men ook specifiek de afzonderlijke bijdrages van antennes. U zei daarnet dat daar nog altijd problemen mee zijn. Voor zover ik weet, zijn die metingen volop aan de gang in Brussel.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, u mag die RIA ook aan mij bezorgen. Die interesseert me zeer zeker.

Ik heb vernomen dat u leert uit wat er verkeerd loopt in Brussel en Wallonië. Mijn vraag is dan ook of dit cumulatief is of niet cumulatief. Hoe ziet u dat?

Een strengere normering betekent dat er meer zendmasten zullen moeten komen. Velen aanzien dat als visuele hinder. Hoe ziet u die visuele impact?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Wat die laatste vraag betreft, kan ik enkel ‘zo snel mogelijk’ antwoorden: liever gisteren dan vandaag.

Het is de bedoeling om naar een beperking te gaan van de zendsterkte van individuele antennes met een maximale veldsterkte van 3 volt per meter per antenne met een gecumuleerde maximale veldsterkte van 20,6 volt per meter. U zult wellicht vinden dat dit geen verstrenging is, maar dat is het wel degelijk. Het is zelfs een forse verstrenging. Als drie operatoren op drie verschillende antennes op een zendmast staan, dan kan dit maximaal gecumuleerd worden.

Brussel heeft zijn uitvoeringsbesluit pas in december 2009 goedgekeurd. Dat bepaalt de regels voor vast opgestelde zendantennes voor mobiele telefonie. Die worden onderworpen aan een milieuvergunning. Daarin staat: “Volgens dit besluit mag het veld van ingedeelde antennes van eenzelfde operator nooit meer dan 25 percent van de geldende norm bedragen.”

Dat is een heel andere regeling dan wij in Vlaanderen aan het uitwerken zijn. Ik herhaal dat in Brussel alles is uitgesloten wat elektromagnetische straling veroorzaakt van antennes, veiligheid, scheepvaart, treinverkeer, luchtvaart, defensie, all-round semi-trunking radio communication system with integrated dispatching (ASTRID), en ook alle bronnen van radio, tv en radioamateurs. Mevrouw De Vroe, daar zit precies het probleem met de controles die men nu uitvoert. Men heeft nog niet de techniek om het ene uit het andere te halen. Het is de bedoeling om alles onder die strengere norm te laten vallen.

In Wallonië is er een regeling sinds 2 april 2009. Het gaat om een decreet dat de emissienorm van 3 volt per meter, onafhankelijk van de frequentie, per antenne, per technologie en per operator bevat. Daar is geen andere grenswaarde, maar die strengere norm geldt daar enkel op verblijfplaatsen. Buiten die verblijfplaatsen is er dus geen specifieke norm. Ook daar is er dus een uitsluiting van alle andere zendapparatuur.

In Wallonië moet men vanaf 1 januari 2010 melding doen. Die nieuwe reglementering is dus pas nu operationeel. Het is eigenlijk de volledige uitvoering van de resolutie. Ze is gebaseerd op de wetenschappelijke studies waarnaar u verwijst. Ik ben ervan overtuigd dat we op die manier naar een goede regelgeving gaan die goed doordacht zal zijn, waarover geen juridische discussies zullen ontstaan en die zeker een serieuze verstrenging zal zijn van wat vandaag geldt.

U zegt dat u niet weet of er controles zijn. Het is logisch dat de Milieu-inspectie verantwoordelijk is voor dergelijke zaken. Als er klachten zijn, dan moet ze optreden, wat ze

ook zal doen. Het was in het verleden met het BIPT ook zo. Ze hadden een vaste meting en gingen pas opnieuw meten als er een klacht over een bepaalde installatie was.

Ik ben bereid om u een overzicht van de regelgeving in Brussel en Wallonië te bezorgen. Misschien moeten we nog verder discussiëren in de commissie, maar hierover kan ik niet beslissen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, er blijven bij mij maar vragen opkomen.

Wanneer wordt de normering precies gepland? Het wordt toch wel tijd dat er normen worden ingevoerd, liever nog vandaag dan morgen. Wanneer zullen die worden uitgewerkt?

U vergelijkt met de normen van Wallonië en Brussel. U moffelt een beetje weg dat de Vlaamse norm minder streng is dan de Brusselse en de Waalse. De straling van ASTRID zal het verschil niet maken tussen 3 volt per meter en 20,6 volt per meter. Bovendien is 20,6 volt per meter bij een technologie van 900 megahertz. Wat met de andere technologieën? Zijn daar andere normen? Is dat conform de federale normen die afhankelijk waren van de frequentie? Wat met UMTS? Wordt daar een afzonderlijke norm voor ingevoerd? Het is mij allemaal niet duidelijk.

Het is ook niet correct dat de resolutie werd gevolgd, want de resolutie sprak over 3 volt per meter die impliciet werd bedoeld als totaalnorm, terwijl u eigenlijk redeneert per antenne en een streefnorm van 0,6 volt per meter hanteert. Ik hoop dus dat, in het kader van de bescherming van de extra gevoelige bevolkingsgroepen, de 0,6 volt per meter in rekening wordt gebracht.

U hebt niet geantwoord op de vraag hoeveel metingen er door de Milieu-inspectie precies zijn uitgevoerd.

Minister Joke Schauvliege: Zoals ik al zei, zullen wij zeker rekening houden met de gevoelige doelgroepen. Dat staat ook in de resolutie. Het is ook de bedoeling om dat op die manier uit te werken.

Men moet ook rekening houden met een aantal technische aspecten. Ik ben ervan overtuigd dat u weet hoe een gsm-mast werkt. Er zijn schitterende hoorzittingen over gehouden in het Vlaams Parlement. Ik pleit er niet voor om in een of andere richting te gaan, interpreteer het dus niet verkeerd. Maar bij een mast die uitzendt, heeft in veel gevallen diegene die net onder de mast zit, veel minder straling dan diegene die zich een eind verder op dezelfde hoogte als de mast bevindt. Het is niet zo'n simpele discussie. Als we onze gsm niet meer gebruiken, zal het opgelost zijn en zal er geen risico meer zijn. Een simpele oplossing kan er niet worden gevonden. Daarom willen we grondig te werk gaan en uitsluiten dat we het onderspit moeten delven als een aantal operatoren naar de rechtbank stappen. Het moet dus goed uitgewerkt zijn.

We zullen zeker rekening houden met de gevoelige doelgroepen. De timing is natuurlijk zo snel mogelijk. In principe kan het heel snel gaan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Dirk de Kort tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de stand van zaken op het gebied van historische bodemsaneringen en de impact hiervan voor de Vlaamse bedrijven

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Mevrouw de minister, mijnheer de voorzitter, geachte collega's, mijn vraag gaat over de stand van zaken over de historische bodemsanering en de impact hiervan voor de Vlaamse bedrijven.

Vlaanderen legt een saneringsplicht op aan de gebruikers en de eigenaars van vervuilde gronden. Deze plicht geldt ook voor bedrijven die de verontreiniging niet zelf hebben veroorzaakt. Die verplichting werd opgelegd in het Bodemsaneringdecreet van 1995 en geldt ook voor vervuilingen van voor 1995 die niet bekend waren bij de aankoop van de grond.

De sanering van de bodemverontreiniging uit het verre verleden dreigt nu voor kmo's zware financiële lasten met zich mee te brengen. Voor sommige bedrijven loopt de kost zelfs op tot enkele miljoenen euro per terrein. Zo werd een kmo-bedrijfsleider met 35 werknemers en een omzet van ongeveer 3 miljoen euro onlangs geconfronteerd met een geschatte saneringskost van 1,5 miljoen euro voor een terrein van circa 3 hectare. De vervuiling was veroorzaakt door een van de vroegere eigenaars. Trouwens, tweederde van de verplichte bodemsaneringen is historisch of niet veroorzaakt door de huidige eigenaars.

In Nederland bestaat een cofinancieringsregeling waarbij de overheid een deel van de saneringskosten mee financiert. De steun bedraagt daar minstens 25 percent, te verhogen met 10 percent voor kmo's. In Vlaanderen bestaat er geen gelijkaardige overheidstussenkomst. Dit neemt niet weg dat Vlaanderen samen met Nederland de meest strenge wetgeving van Europa heeft op het vlak van bodemverontreiniging en -sanering.

Het decreet van 30 maart 2007 maakt het afsluiten van brownfieldconvenanten tussen de Vlaamse Regering en private en/of publieke partners mogelijk. De convenanten die gesloten kunnen worden tussen de Vlaamse overheid, regionale en lokale besturen en private partners, hebben tot doel om investeerders aan te trekken en complexe brownfielddossiers te vereenvoudigen door het verschaffen van administratieve, juridische en financiële faciliteiten aan brownfieldprojecten die het voorwerp uitmaken van een convenant. Op 18 juli 2008 werden 42 brownfieldprojecten door de Vlaamse Regering gegrond en ontvankelijk bevonden. Al deze projecten hebben betrekking op verontreinigde gronden.

In de periode augustus-september 2008 heeft de Brownfieldcel alle projectindieners gehoord tijdens vier sessies. Tijdens deze verkenningsronde werden alle projectgebonden knelpunten en verwachtingen geïnventariseerd. Een aantal knelpunten en vragen komen hierbij steeds terug: bodemsanering, ruimtelijke bestemming, verwerving van projectgronden, versnelde termijnen en afstemming van de wetgeving, dit samen met de in het decreet aangeboden faciliteiten, zoals de fiscale maatregelen, de eenloketfunctie, de subsidies en de financiering.

Om de uitvoerbaarheid van de projecten te beoordelen en de knelpunten en verwachtingen te objectiveren, werd vervolgens een ambtelijke werkgroep opgericht. Deze werkgroep heeft alle projecten vanuit verschillende invalshoeken afgetoetst op hun haalbaarheid en heeft tevens een plan van aanpak geformuleerd voor de 42 projecten.

Volgens de Vlaamse doelstellingen moest tegen 2007 23 percent van de historische saneringen zijn opgestart. Dit doel werd intussen bereikt en bedraagt in de technologische industrie zelfs 36 percent. Volgens Agoria, de sectorfederatie van de technologische industrie in België, verhullen de goede tussentijdse cijfers dat net de moeilijkste en duurste historische saneringen nog niet zijn uitgevoerd.

Minister, in hoeverre onderschrijft u de stelling van Agoria als zouden de goede tussentijdse cijfers verhullen dat net de moeilijkste en duurste historische saneringen nog niet zijn uitgevoerd? Op welke manier kan ervoor worden gezorgd dat complexe historische saneringen in de toekomst financieel minder zwaar doorwegen op de Vlaamse kmo's? Hoe kan het Nederlandse voorbeeld van cofinanciering in dat opzicht enig soelaas bieden? Hoe kan de ontwikkeling van innovatieve saneringstechnieken versneld gestimuleerd worden? Op welke manier kan dit leiden tot lagere saneringskosten? In hoeverre kan de Vlaamse overheid op dat vlak het voortouw nemen? Hoe ver staat het nu met de concrete aanpak van de 42

geselecteerde brownfieldprojecten? Hoeveel projecten daarvan zullen worden ontwikkeld als industrie- of bedrijfsgrond? Welke timing kan worden vooropgesteld?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer de Kort, het Bodemdecreet bevat een krachtig instrument om de bodemsanering in Vlaanderen te stimuleren, namelijk de overdrachtsregeling. Dit is een van de redenen waarom Vlaanderen in een periode van 15 jaar uitgegroeid is tot een internationale koploper op het vlak van de bodemsanering. De uitstekende tussentijdse cijfers geven vooral aan dat de keuze voor de overdrachtsregeling als motor voor de bodemsanering in Vlaanderen een goede keuze was en is. Ik wil dit sterke instrument behouden.

De partijen die betrokken zijn bij de transacties met vastgoed, hebben de nodige interesse om de bodemsanering uit te voeren. In de komende jaren zal dit instrument verder gebruikt worden, maar uiteraard worden niet alle terreinen overgedragen. Daarom zal mettertijd meer met aanmaningen moeten worden gewerkt. De betrokken exploitanten of eigenaars zullen hierbij gewezen worden op hun saneringsverplichtingen. Daarnaast is er de problematiek van gronden waarvoor de saneringskosten mogelijk de vastgoedwaarde overschrijden. Zoals aangegeven in mijn beleidsnota kan de Vlaamse overheid deze terreinen indien nodig verwerven en overgaan tot de ambtshalve sanering ervan.

Het Bodemdecreet voorziet in financieringsinstrumenten om de kosten die zijn verbonden aan bodemsanering op te vangen. Meer specifiek voorzien artikelen 14 en 15 van het Bodemdecreet respectievelijk in een draagkracht- en cofinancieringsregeling. Vertrekkende van de beleidsnota, start in 2010 de verdere uitwerking van deze financieringsinstrumenten. Een verdere invulling van de draagkrachtregeling wordt onderzocht, met maximale aansluiting bij bestaande regelingen.

Een systeem voor cofinanciering zal worden uitgewerkt om onbillijkheden weg te werken. Meer specifiek zal in 2010 het toepassingsgebied en de randvoorwaarden van een cofinancieringsregeling worden uitgewerkt. De problematiek van complexe historische verontreinigingen bij kmo's wordt bij het bepalen van die criteria mee onderzocht.

Het beleidskader voor bodemsanering voorziet in verschillende instrumenten om innovatieve saneringstechnieken te stimuleren. Deze innovatieve technieken zijn de laatste jaren ook steeds meer toegepast bij de uitvoering van bodemsaneringswerken en hebben de gemiddelde kosten van de bodemsanering doen dalen. Zo bevat de studie van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), waarin de best beschikbare technieken worden geïnventariseerd, niet alleen de klassieke saneringsaanpak maar wordt veel aandacht besteed aan innovatieve technologieën. De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) werkt actief mee aan PRODEM, het initiatief van de Vlaamse overheid om via financiële ondersteuning de aanwending van vernieuwende saneringstechnieken door kmo's te stimuleren.

In het Bodemdecreet is de toepassing van pilootproeven vereenvoudigd door de mogelijkheid om die via beperkte bodemsaneringsprojecten conform te laten verklaren. Net in deze pilootproeven worden de nieuwe technieken op het veld uitgetest. De OVAM geeft opdrachten aan de VITO om de toepassing van innovatieve technieken in concrete bodemsaneringsdossiers te onderzoeken en de nodige ondersteuning te verlenen aan de probleembezitters. Op basis van deze ervaring worden dan globale studies gemaakt over deze nieuwe technieken. Die worden gepubliceerd op de OVAM-website zodat de bodemsaneringsdeskundigen de praktische ervaringen op andere terreinen kunnen aanwenden voor nieuwe projecten.

Ten slotte worden via het recent goedgekeurde Europees project CityChlor, waarvan de OVAM trekker is, middelen vrijgemaakt om innovatieve technologieën te onderzoeken bij verontreinigingen met gechloreerde solventen in stedelijk gebied.

Op uw vierde vraag wens ik er vooraf op te wijzen dat overeenkomstig de beslissingen van de Vlaamse Regering van 21 maart 2008 en 20 februari 2009, de onderhandelingen en opvolging van deze 42 projecten werden toegewezen aan een tijdelijke brownfieldcel en drie hiertoe aangestelde onderhandelaars. Deze brownfieldcel werd ingebed in het Agentschap Ondernemen dat hieromtrent dan ook alle coördinatie op zich neemt. Het Agentschap Ondernemen behoort uiteraard niet tot mijn bevoegdheidsdomein.

Vanuit het beleidsdomein Leefmilieu is het de bedoeling om deze projecten binnen de krijtlijnen van het Bodemdecreet maximaal te faciliteren.

Tot op heden werden achttien brownfieldconvenanten definitief afgesloten. In negen van deze projecten heeft de OVAM met de betrokken actoren een aparte overeenkomst afgesloten met betrekking tot de vrijgave van de reeds gestelde financiële zekerheden om op deze wijze de betrokken bedrijven meer financiële ademruimte te geven. Op basis van de beschikbare info blijkt dat van de reeds afgesloten convenanten zes projecten betrekking hebben op een ontwikkeling naar industrie of bedrijfsgrond. Wat de timing betreft, hebben de convenanten een initiële tijdsduur variërend tussen vijf en tien jaar.

Ik hoop dat ik hiermee uw vragen heb beantwoord.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Ik dank de minister voor het omstandige antwoord. Ik ben tevreden dat de innovatieve technieken al proefondervindelijk worden toegepast.

Ik heb nog een klein aanvullend vraagje. Wanneer verwacht u dat de OVAM de innovatieve clausule, met het oog op de toekomst, verplichtend mee zal opnemen in de bestekken? De vraag is ook mee ingegeven door het feit dat we efficiënt moeten omgaan met onze middelen. Het is natuurlijk goed dat de laatste nieuwe technieken worden gebruikt, want ik heb de indruk dat de kostprijs van de oude saneringstechnieken, en vaak gaat het gewoon om oppompen en zuiveren van water, vaak vrij hoog kan oplopen. We hebben er als overheid dan ook alle belang bij dat er zo snel mogelijk gebruik wordt gemaakt van de innovatieve technieken.

Ik ben natuurlijk heel tevreden dat er een aantal industrieterreinen bij de brownfieldprojecten zitten, want we weten allemaal dat ze schaars zijn. Als er op die manier bijkomende bedrijfsruimte in Vlaanderen wordt gerealiseerd, een van onze doelstellingen, dan is dat prima.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: U vraagt wanneer de overheid of de OVAM de nieuwe technieken zal implementeren. Dat is afhankelijk van de beschikbaarheid van die technieken en de kostprijs ervan. Ik stel voor dat ik daarover eens met de OVAM bekijk hoe we dit kunnen aanpakken. Ik kan hier niet in een-twee-drie een antwoord geven op uw vraag over de timing, want ik meen dat er heel wat factoren meespelen. Ik neem dit in elk geval mee, en ik engageer me ertoe om daarover een overleg te hebben met de OVAM.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het onkruidbestrijdingsplan

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Voorzitter, minister, reeds in 2001 werd in dit parlement beslist om het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen voor het beheer van de open ruimte drastisch te verminderen. Sinds 1 januari 2004 werd het gebruik van herbiciden

in openbare ruimten wettelijk verboden. Door het opstellen van een reductieprogramma konden de gemeenten een afwijking krijgen op het nulgebruik. In 2008 kwam de pesticidentoets tot stand en de toepassing ervan werd verplicht vanaf 1 juli 2009. Ook via de gemeentelijke milieusamenwerkingsovereenkomst werden de gemeenten aangespoord om te investeren in middelen, zoals machines die onkruid bestrijden zonder chemische middelen.

Nulgebruik blijft nog steeds een zware opdracht voor de meeste gemeentebesturen. Er zijn gemeenten die het besluit ernstig genomen hebben en streven naar een nulgebruik, maar toch blijft er nog heel veel onduidelijkheid bestaan. Het ontbreekt onder meer aan kennis over de doeltreffendheid van een aantal toepassingsmogelijkheden, en dit leidt ertoe dat veel gemeenten nog niet willen investeren in onkruidbestrijdingsmateriaal. Bovendien komt er ook weinig informatie van de Vlaamse overheid inzake het bewustmakingsproces van veel doelgroepen.

Minister, erkent u dat nog veel gemeenten in Vlaanderen moeilijkheden hebben om tot een nulgebruik te komen? Welke methode is volgens u de meest efficiënte methode om onkruid te bestrijden op bestaande wegen? Bent u bereid om een aantal aanbevelingen en richtlijnen uit te sturen naar gemeentebesturen zodat zij gesensibiliseerd worden om verder initiatieven te nemen om tot een nulgebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen te kunnen komen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, mevrouw Van den Eynde, een aantal gemeenten passen reeds een nulgebruik toe, dat weet u. Voorbeelden daarvan zijn Gent, Hasselt, Zelzate, Schelle, Grobbendonk en Retie. Gemeenten die nog in de afbouwfase zitten, wijzen in de eerste plaats op moeilijkheden met het onkruidvrij houden van verhardingen, ook dat weet u. Vaak zijn alternatieve bestrijdingstechnieken niet de enige oplossing om verhardingen en groenzones pesticidenvrij te beheren.

Sensibilisatie van de burger kan helpen om de tolerantie voor kruidgroei in het straatbeeld te verhogen. Sinds 2003 voert de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) actief campagne onder het motto 'zonder is gezonder'. In 2008 werd voor de gemeenten een specifieke sensibilisatiecampagne ten aanzien van de burger uitgewerkt.

Preventieve maatregelen spelen een belangrijke rol. Ik denk daarbij aan een doordacht ontwerp en een zorgvuldige aanleg van verhardingen, want op dit vlak is het in het verleden vaak fout gelopen. Hiermee kan overmatige kruidgroei worden vermeden en de efficiëntie van alternatieve bestrijdingstechnieken worden verhoogd. Hetzelfde geldt voor preventief vegen.

Maar preventie alleen volstaat niet. In een aantal gevallen, afhankelijk van de locatie, blijft een aanvullend curatief beheer zoals borstelen, fresen of branden noodzakelijk. De keuze voor een specifieke methode hangt samen met het type ondergrond, open, halfopen, gesloten verharding, en met een aantal randvoorwaarden zoals de kostprijs.

Het uitvoeringsbesluit van 18 december 2009, dat het besluit van 14 juli 2004 vervangt, legt bewust de nadruk op preventieve maatregelen. Hiertoe heeft de VMM de pesticidentoets uitgewerkt, die aanbevelingen aanreikt voor de screening van ontwerpplannen. Zo kan er reeds in een vroeg stadium rekening worden gehouden met een nulgebruik. Wanneer de omvormingen met het oog op een nulgebruik tot onevenredig hoge kosten zouden leiden, kan de minister de uiterlijke termijn voor het bereiken van een nulgebruik – 2015 – verlengen.

Elke gemeente ontving de handleiding leidraad pesticidentoets. Die leidraad is te raadplegen op www.zonderisgezonder.be. Aanvullend organiseerde de VMM in 2009 workshops specifiek voor de gemeentelijke ambtenaren om hen vertrouwd te maken met het nieuwe instrument. In totaal namen 403 gemeentelijke ambtenaren deel aan een van de veertien workshops. De presentaties van die workshops zijn te vinden op www.zonderisgezonder.be.

Deze website met een toegang voor de openbare besturen wordt regelmatig geactualiseerd. Specifieke vragen kunnen steeds worden gesteld via het infoloket van de VMM.

In 2010 organiseren de VMM en het Agentschap Wegen en Verkeer een workshop over de pesticidentoets aan de hand van bestaande wegenbouwprojecten.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Overmatige kruidgroei vermijden door een doordachte aanleg, zegt u. Dat is inderdaad waar. Het zou een van de basisprincipes moeten zijn. Dat is een aanpak op lange termijn. We kunnen moeilijk de straten overal anders aanleggen. Het blijft wel nodig om onkruid te verwijderen met machines. Het blijft onduidelijk wat daarvoor de meest doeltreffende techniek is.

Minister, ik zou daarover graag uw visie kennen. Kunt u een richtlijn geven aan de gemeentebesturen over wat de meest efficiënte methode is? Gemeentebesturen durven niet investeren in bepaalde machines, die toch vrij duur zijn, omdat ze niet allemaal even doeltreffend zijn. Ze laten zich meestal leiden door de reclame of verkoopstechnieken van de desbetreffende firma.

Minister, hebt u specifieke aanbevelingen over welke technieken voor welk soort verhardingen efficiënt zijn? Als we zo kunnen werken, zou dat doeltreffender zijn dan elke gemeente dat zelf te laten uitzoeken. Ik vraag een aanbeveling waarmee we meer kunnen bereiken op het terrein.

Minister Joke Schauvliege: Ik vrees dat ik u daar geen antwoord op kan geven. Ik heb zelf gemeentelijke ervaring, en u ook, mevrouw Van den Eynde, maar elke omstandigheid is anders. Een weg met klinkers, een goot die moet worden onderhouden, een gemeentelijke begraafplaats die onkruidvrij moet worden gemaakt, alles vraagt een specifieke aanpak.

Daarnaast is er ook de vraag wie het moet toepassen. Sommige gemeenten hebben een zeer positieve ervaring met bepaalde machines. Als een gemeente die dan aankoopt, kan het zijn dat bepaalde personen er niet graag mee werken of er niet goed kunnen mee werken. Die omstandigheden kun je moeilijk op voorhand inschatten. Ik vind het heel moeilijk om vanuit de Vlaamse overheid bepaalde technieken en machines te verkiezen boven andere.

Een suggestie kan zijn dat praktische ervaringen van verschillende gemeenten kunnen worden uitgewisseld. Dat gebeurt ook. Daarom organiseren we ook die workshops en colloquia. Ook intercommunales wisselen ervaringen uit. Vanuit de Vlaamse overheid bepaalde zaken zwart op wit aanbevelen, en andere niet, lijkt me heel moeilijk.

Als echt blijkt dat sommige toestellen niet werken, kunnen we dat gerust meedelen. Maar ik heb geen indicaties dat dit nu grote problemen geeft. Ik weet wel vanuit mijn lokale ervaring dat dit sterk afhankelijk is van de lokale situatie en van hoe en hoe vaak wie ermee werkt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■